

Spijvertering (door Jelle van der Velde)

In de ledenvergadering van de SKNN op zaterdag 11 mei 2019, waarin de heren Kees Diepstraten en zijn compagnon Henk Dries ons zeer uitgebreid hebben verteld over de voeding bij onze vogels, en dat de week daarop er ook nog een stukje stond in Onze Vogels over voeding, kwam er ook nog een schrijven van onze secretaris wie weet er nog iets over voeding te vertellen..

Dat deze materie ieder jaar ter tafel komt is zeker wenselijk. Vooral bij de aspirant-leden, die worstelen wel eens met vragen, die op vereniging avonden of door kwekers nog wel eens beantwoord kunnen worden. Mijn mening is, er wordt nooit te veel verteld over onze hobby, wat en hoe je als kweker bezig bent.

Graag wil ik mijn steentje hieraan bijdragen.

Wat de vogels eten, zal er ook weer uit moeten !

Dat noemen we : het spijsverteringsstelsel bij onze kanarie

Om te kunnen groeien, om in leven te blijven en alle levensprocessen goed te kunnen uitvoeren, moet de kanarie stoffen (voedsel en water) van buitenaf opnemen. Via het spijsverteringsproces wordt dit voedsel omgezet in voor het lichaam bruikbare stoffen, die dan via het bloed door het hele vogellichaam verspreid worden.

De kanarie heeft een hoog stofwisselingsniveau. Dit is te weten aan de hoge lichaamstemperatuur van de kanarie (41 C). Bij deze temperatuur verlopen chemische processen sneller en is dus een goed functionerend spijsverteringsstelsel vereist. Dit alles heeft tot gevolg, dat de spijsverteringssnelheid van de kanarie 3 tot 4 uur is.

Het opgenomen voedsel moet voordat het in het bloed kan worden opgenomen, omgezet worden in oplosbare stoffen: eiwitten worden afgebroken tot aminozuren, vetten worden afgebroken tot vetzuren . Deze eenvoudige stoffen zijn in het bloed oplosbaar en worden zo over heel het lichaam verspreid.

Het spijsverteringsstelsel begint bij de bek en stopt bij de cloaca. Het is een ingewikkeld systeem van organen, dat het opgenomen voedsel zowel chemisch als mechanisch afbreekt. De opname van het voedsel gebeurt door de snavel, die het voedsel hooguit een klein beetje plet en in de snavel worden de zaden ontdaan van de zaadhuid. In de bek bevinden zich kleine klieren die speeksel produceren, dat enkel wordt gebruikt als transportmiddel. Het speeksel bevat echter geen verteringsenzymen.

Vanuit de bek gaat het opgenomen voedsel via de slokdarm naar de krop. De krop is een zakvormig orgaan, dat zich bevindt op de plaats waar de hals overgaat in de romp. In de krop wordt het voedsel enig tijd bewaard. Het wordt er vochtig gemaakt en voor geweekt. Het voedsel uit de krop gaat naar de zachtwandige kliermaag, waarin het voedsel wordt behandeld met enzymen en zuren. Daarna komt het terecht in de spiermaag waar de binnenwand wordt gevormd door verhoornd dekweefsel en waarin, in samenwerking met sterke spieren, hard voedsel wordt stuk gemalen. De maalfunctie van de spiermaag wordt

versterkt door het opnemen van kleine scherpe kiezelsteentjes, vandaar dat er altijd voldoende grit en maagkiezel aanwezig moet zijn. Door dit te vermalen wordt het contactoppervlak van het voedsel veel groter waardoor de verteringsenzymen veel intensiever kunnen inwerken op het te verteren voedsel. Het door enzymen bewerkte voedsel gaat de dunne darm. Hier wordt het gemengd met gal, voor de afbraak van de vetten, dat geproduceerd is door de lever. De dunne darm heeft een zeer grote contactoppervlak. Hierdoor kan het oplosbaar gemaakte voedsel snel worden opgenomen in de bloedbaan. Dit is echt nodig om het snelle verteringsproces te kunnen handhaven, zodat de kanarie optimaal kan functioneren en zijn lichaamstemperatuur op peil kan houden. Door spierbeweging wordt bijna alle verteerde voedsel van de dunne darm naar de dikke darm vervoerd.

In de dikke darm wordt uit het dan overgebleven onverteerbare voedsel nog water onttrokken. Dat kan men nu ontlasting noemen. In de dikke darm worden ontstane uitwerpselen omhuld met een slijmlaagje, dit komt doordat de wand van de dikke darm vol slijmkiertjes zit. Het laatste stukje van de dikke darm noemen we endeldarm. De endeldarm eindigt in de cloaca, een ruimte waarin behalve de endeldarm ook de voorplantingsorganen en de urineleider uitmonden. In de cloaca wordt nog water onttrokken aan de urine waardoor alleen witte urinezouten overblijven . Dit is dat witte puntje op het mesthoopje, waar de kweker in spe overpraat dat je hieraan kunt zien dat de vogel gezond is? De rest van het mesthoopje is van meer belang. Het is wenselijk om regelmatig mest onderzoek te laten doen. Hier hebt u veel voordelen mee. Dit kan voorkomen dat er later problemen ontstaan, en het gaat ten koste van Uw vogelbestand.

Afgelopen winterseizoen was door het bestuur op de ledenvergadering een deskundige op het gebied van mestonderzoek uitgenodigd, die aantoonbaar maakte wat er in de mest te zien was. De leden hadden zelf mest meegenomen. Elk lid kon zelf meekijken tijdens het onderzoek. Ook werd hun advies gegeven omtrent dit onderzoek.

Bij mijn laatste onderzoek werd mij geadviseerd om meer maagkiezel te verstrekken. Op de vraag waarom, bleek dat bij het microscopisch onderzoek te zien was dat het voedsel niet geheel verteerd was. Dit doet afbreuk aan de gezondheid van de vogel.

Een gewaarschuwde kweker telt vele gezonde vogels.

Jbvdv